

Рівневе оцінювання результатів навчальних досягнень

учнів 4 класів

Оцінювання – це процес отримання даних про стан сформованості результатів навчання учнів та формулювання на його основі суджень про об'єкт, який оцінюють. Оцінювання здійснюємо з метою відстеження особистого розвитку учнів й ходу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудови індивідуальної освітньої траєкторії особистості.

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою кабінету Міністрів України від 21.02.2018 року №87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 року №688), інструктивно-методичних рекомендацій щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році, затверджених листом МОН України від 30.08.2024 року №1.1/15776-24, відповідно до «Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1 – 4 класів закладів загальної середньої освіти», затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 р. № 813, результати оцінювання **особистісних надбань здобувачів освіти** у 4 класах здійснюємо **рівневою оцінкою** відповідно до розробленої власної моделі оцінювання здобувачів освіти 4 класів ліцею, на підставі рішення педагогічної ради, протокол № 1 від 30.08.2024 року. Рівень результату навчання визначаємо з урахуванням динаміки досягнень здобувачів освіти та позначаємо буквами: "початковий" (П), "середній" (С), "достатній" (Д), "високий (В)". Звертаємо увагу, що оцінюємо не роботу в цілому, а виконання кожного завдання. Тому одна робота може мати стільки рівнів, скільки завдань у роботі.

Оцінювання письмових робіт здійснюємо з використанням кольорів цеглинок LEGO (зелена цеглинка - високий рівень, синя – достатній рівень, помаранчева – середній рівень, жовта – низький рівень.)

Оцінювання письмових робіт учнів з використанням колірної гами LEGO дає можливість візуалізувати результати роботи кожного учня та, відповідно до отриманих результатів, вибудувати індивідуальну траєкторію поступу дитини, досягнення нею конкретних очікуваних результатів, передбачених чинною Програмою та обов'язкових очікуваних результатів, передбачених Державним стандартом початкової освіти.

Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання учня/учениці за рік. Під час підсумкового оцінювання зіставляємо навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітній програмі ЗЗСО «Луцький ліцей №18», з урахуванням рівневої рамки оцінювання.

Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік є результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формувального оцінювання. Наголошуємо, **підсумкова** рівнева оцінка здобувача освіти за рік здійснюється з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого **результату навчання**.

Підсумкове оцінювання за рік з предметів вивчення таких освітніх галузей, як "Технологічна", "Інформатична", "Мистецька" і "Фізкультурна" здійснюємо шляхом узагальнення даних, отриманих під час формувального оцінювання, з урахуванням динаміки формування результату навчання.

З метою встановлення зворотнього зв'язку, виявлення прогресу здобувачів освіти відносно себе самого, організуємо самоаналіз виконаних завдань та роботу над виправленням і попередженням помилок. Інформацію щодо сформованості знань результатів навчання здобувачів освіти 4 класів фіксуємо на носіях зворотнього зв'язку.

Види робіт:

Аудіювання

У 3-4 класах під час аудіювання перевіряється вміння **визначати фактичний зміст, тему, основну думку та причиново-наслідкові зв'язки сприйнятого на слух висловлювання**, а саме:

- *Сприйняття* тексту на слух
- *Установлення* причиново-наслідкові зв'язки між подіями, вчинками персонажів та їхніми стосунками з іншими персонажами
- *Дослідження* виражальних засоби мови
- *Пояснення* причини переживань персонажів
- *Установлення* послідовності дій персонажів
- *Аналіз* емоційний стан персонажів, пояснює причини відповідних переживань персонажів

Діалог

У 3-4 класах – пропонується побудувати діалог з однокласником/однокласницею на задану тему, за життєвою ситуацією, картиною, прочитаним твором, переглянутою передачею тощо.

- *Досліджуються* вміння будувати зв'язні висловлювання (розповідь, опис, есе, діалог) в усній і письмій формах, володіти діалогічною формою мовлення, дотримуватися правил культури спілкування

Перевіряти можна усно та письмово.

Орієнтовні критерії сформованості

Рівень сформованості	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
П «початковий»	Погоджується або не погоджується з висловленими поглядами інших осіб; копіює чуже висловлювання; висловлюється з допомогою вчителя; припускається помилок під час копіювання чужого висловлювання;

	не завжди може самостійно визначити помилки, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі у створенні власного висловлювання.
С «середній»	Висловлює власну думку, вибираючи з декількох, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; відтворює зміст почутого; здатний/здатна уточнювати власне висловлювання після допомоги вчителя; відчуває труднощі в розрізненні власної думки та думки іншої особи.
Д «достатній»	Співставляє прослухані повідомлення з власним досвідом та думками інших осіб; висловлюється з незначною допомогою вчителя; частково аналізує, класифікує, узагальнює; наводить окремі аргументи щодо власних думок, використовуючи інформацію з усного повідомлення, власний досвід та думки інших осіб; здатний/здатна уточнювати власне висловлювання; дотримується найважливіших правил літературної вимови; у співпраці з учителем визначає доцільність висловлення власних поглядів в певній комунікативній ситуації.
В «високий»	Співставляє прослухані повідомлення з власним досвідом та думками інших осіб; самостійно висловлюється; аналізує, класифікує, узагальнює; наводить аргументи щодо власних думок, використовуючи інформацію з усного повідомлення, власний досвід та думки інших осіб; здатний/здатна до самостійного аналізу власного висловлювання; дотримується найважливіших правил літературної вимови; висловлює власні погляди з огляду на доцільність у певній комунікативній ситуації.

Усний твір (розповідь) та усний переказ

Перевірку усного монологічного мовлення рекомендується здійснювати у другому семестрі.

Матеріали та особливості проведення:

Матеріалом для усного переказу можуть бути:

- текст, що читається вчителем, або попередньо опрацьований текст;
- самостійно прочитаний матеріал з газети, журналу, епізод кінофільму чи телепередачі;
- розповідь іншої людини про певні події, народні звичаї тощо.

Усний твір (розповідь) складається за власними спостереженнями, життєвою ситуацією, картиною чи прочитаним твором.

Перевіряються **ЗМІСТ** переказу/твору, а саме:

- *вміння переказувати усно прочитаний/прослуханий твір з дотриманням логіки викладу та з творчим доповненням;*
- *вміння будувати зв'язні висловлювання (розповідь, опис, есе, діалог) в усній формі, володіння монологічною та діалогічною формами мовлення, дотримання правил культури спілкування*

• **Орієнтовні критерії оцінювання**

Рівень сформованості	Орієнтовна характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
<p>П «початковий»</p>	<p>Переказує зміст почутого на основі плану, піктограм, опорних слів тощо за умови детального кількарядового пояснення вчителя; припускається помилок під час відтворення змісту почутого; відчуває труднощі у визначенні помилок, навіть після допомоги вчителя; не може визначити цілісність власного переказу. Створює усне висловлювання за зразком (шаблон з опорними словами); відчуває труднощі з використанням шаблону, навіть за умови детального пояснення вчителя; не завжди використовує поширені словесні та несловесні засоби щодо певної комунікативної ситуації; відчуває труднощі з виправленням помилок та внесенням коректних уточнень у власне висловлювання, навіть після допомоги вчителя; не завжди розпізнає комунікативну ситуацію копіює чуже висловлювання; припускається помилок під час копіювання чужого висловлювання; не завжди може самостійно визначити помилки, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі у створенні власного висловлювання.</p>
<p>С «середній»</p>	<p>Переказує, відтворюючи зміст почутого відповідно до мети завдання, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; відтворює зміст почутого, іноді з допомогою вчителя; здатний/здатна зробити уточнення у власний переказ після допомоги вчителя; не завжди може використати способи фіксації виокремленої інформації. Створює висловлювання, використовуючи словесні (зокрема художні) та несловесні засоби за аналогією;</p>

	<p>діє за алгоритмом, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою</p> <p>пояснює використання окремих поширених словесних та несловесних засобів щодо певної комунікативної ситуації;</p> <p>здатний/здатна внести коректні уточнення у власне висловлювання та виправити помилки після допомоги вчителя;</p> <p>не завжди добирає засоби для вираження задуму змісту висловлювання;</p> <p>використовує частовживану лексику.</p>
<p>Д «достатній»</p>	<p>З незначною допомогою вчителя переказує, передаючи зміст почутого своїми словами, враховує мету завдання;</p> <p>аналізує, встановлює причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>здатний/здатна внести уточнення до власного переказу (за потреби);</p> <p>спирається на власний досвід використання способів фіксації виокремленої інформації.</p> <p>частково аналізує й оцінює відповідність словесних та несловесних засобів та змісту висловлювання; аргументує вибір окремих мовних засобів щодо певної комунікативної ситуації;</p> <p>здатний/здатна самостійно внести уточнення до власного висловлювання, коригувати його;</p> <p>проявляє фантазію, спирається на власний досвід з використанням мовних засобів під час створення власного висловлювання.</p>
<p>В «високий»</p>	<p>Самостійно переказує, передаючи зміст почутого своїми словами, враховує мету завдання;</p> <p>аналізує, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, узагальнює;</p> <p>здатний/здатна до самостійного аналізу власного переказу, його коригування та уточнення (за потреби);</p> <p>залежно від мети завдання обирає або комбінує способи фіксації виокремленої, почутої інформації</p> <p>аналізує й оцінює відповідність словесних та несловесних засобів та змісту висловлювання; аргументує вибір мовних засобів щодо певної комунікативної ситуації;</p> <p>здатний/здатна самостійно аналізувати засоби побудови власного висловлювання, коригувати та уточнювати (за потреби);</p> <p>проявляє фантазію, спирається на власний досвід</p>

Читання вголос та розуміння прочитаного

Перевірка розвитку навички читання вголос у 3-4 кл. здійснюється індивідуально. Паралельно з перевіркою читання вголос, доречно провести перевірку розуміння прочитаного тексту.

Перевіряються всі якості навички читання вголос:

- *Правильність та усвідомленість*
- *Виразність*

- Розуміння прочитаного тексту

Показник темпу та способу читання не є обов'язковим показником перевірки, а лише може служити орієнтиром для вчителя, який допоможе відстежити поступ учня.

Орієнтовні показники темпу читання вголос

*Показники є орієнтовними і не є засобом перевірки. Вчитель може лише відслідковувати поступ учня в розвитку темпу читання, але не оцінювати його.

Клас	I семестр	II семестр
3	65-70 сл/хв	75-80 сл/хв.
4	80-85 сл/хв	90-95 сл/хв.

Орієнтовні критерії оцінювання

Рівень сформованості	Орієнтовна характеристика рівня результатів навчання учня/учениці	
П «початковий»	Орієнтовний темп читання на 7-10 слів нижчий від нормативного	
	3 клас I – 55 слів та менше II – 65 слів і менше	4 клас I – 70 слів та менше II – 80 слів і менше
С «середній»	Орієнтовний темп читання на 3-6 слів нижчий від нормативного	
	3 клас I – 56 – 59 слів II – 66 – 74 слова	4 клас I – 71–79 слів II – 81-89 слів
Д «достатній»	Читає у відповідному нормі темпі (орієнтовно)	
	3 клас I – 65 – 70 слів	4 клас I – 80–85 слів

	II – 75 – 80 слів	II – 90–95 слів
В «високий»	Темп відповідає нормативному або вище норми (орієнтовно)	
	3 клас I – 70 і вище II – 80 і вище	4 клас I – 85 і вище II – 95 і вище

Спосіб читання та правильність читання

Орієнтовні критерії оцінювання та рівень сформованості	
П	Учень (учениця) читає відривними складами або складами, припускаючись численних помилок у закінченнях, наголошуванні слів, на пропуск, перестановку літер і складів, помилок мовного характеру. Не дотримується пауз між реченнями та смисловими групами слів.
С	Учень (учениця) читає складами, монотонно словами та плавними словами, але при цьому припускається помилок на заміну, перестановку складів, у наголошуванні слів, інтонуванні речень, порушує правила вимови.
Д	Учень (учениця) читає плавно, цілими словами. Припускається кількох орфоепічних, мовленнєвих помилок та помилок у наголошуванні слів.
В	Учень (учениця) читає правильно, цілими словами та смисловими групами речень.

Розуміння прочитаного

Перевіряється за допомогою 3-4 запитань, які ставить вчитель після того, як учень (учениця) дочитали текст до кінця або виконає завдання письмової перевірки до опрацьованого тексту

Орієнтовні критерії оцінювання та рівня сформованості

П	<p>Розуміє фрагменти тексту, прочитаного вголос або мовчки (окремі речення, слова тощо);</p> <p>ситуативно виконує елементарні завдання на розуміння прочитаного; припускається помилок під час відтворення змісту прочитаного; не завжди може коригувати власне розуміння, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі із зіставленням прочитаного і зрозумілого.</p> <p>ситуативно робить висновки з допомогою вчителя; припускається помилок під час відтворення змісту прочитаного; відчуває труднощі з самостійним визначенням помилок, навіть після допомоги вчителя; не завжди може розрізнити відтворення змісту прочитаного та висновки з прочитаного.</p>
С	<p>Розуміє текст (художній, медіатекст тощо), прочитаний вголос або мовчки, у загальних рисах, не зважає на деталі;</p> <p>виконує завдання на загальне розуміння прочитаного тексту з незначною допомогою вчителя;</p> <p>відтворюють зміст прочитаного в загальних рисах (відповідь на запитання: хто? що? де? коли?);</p> <p>здатний/здатна поглибити власне розуміння прочитаного після допомоги вчителя; відчуває труднощі у співвіднесенні засобів візуалізації зі словесною частиною тексту.</p> <p>у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою;</p> <p>відтворює зміст прочитаного</p> <p>здатний/здатна внести уточнення у власні висновки щодо прочитаного тексту після допомоги вчителя;</p> <p>відчуває труднощі в розрізненні суті власних висновків з висновками, які є в тексті.</p>

Д	<p>Розуміє текст (художній, інформаційний) прочитаний вголос або мовчки; самостійно виконує завдання на розуміння прочитаного тексту з незначною допомогою вчителя;</p> <p>частково аналізує зміст прочитаного тексту; аргументує власну думку окремими прикладами з прочитаного тексту;</p> <p>здатний/здатна до самостійного аналізу помилок у процесі читання (пропущені слова, наголос, все, що призводить до неправильного сприймання тексту);</p> <p>тлумачить інформацію, подану в тексті засобами візуалізації (емотикони, піктограми, схеми, таблиці, ілюстрації тощо) у співпраці з учителем.</p> <p>Демонструє розуміння тексту, формулюючи прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті, але здатний/здатна піддавати сумніву окремі факти, наявні в тексті;</p> <p>самостійно формулює прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті, уточнює факти і судження з незначною допомогою вчителя;</p> <p>аналізує, класифікує, пов'язує елементи інформації в цілісну картину, аргументуючи власну думку окремими прикладами з прочитаного тексту;</p> <p>здатний/здатна внести уточнення у власні висновки щодо прочитаного тексту (елементи інформації, факти і судження);</p> <p>у разі сумнівів щодо правдивості або неправдивості фактів визначає у співпраці з учителем джерела, за якими можна перевірити інформацію.</p>
---	--

В	<p>Розуміє текст (художній, інформаційний) прочитаний вголос або мовчки; самостійно виконує завдання на розуміння прочитаного тексту; аналізує, класифікує, узагальнює зміст прочитаного тексту; аргументує власну думку прикладами з прочитаного тексту; здатний/здатна до самостійного аналізу помилок в процесі читання (пропущені слова, наголос, все, що призводить до неправильного сприймання тексту) та визначає чинники, що вплинули на допущення помилок; регулює темп читання; тлумачить інформацію, подану в тексті засобами візуалізації (емотикони, піктограми, схеми, таблиці, ілюстрації тощо). Демонструє розуміння тексту, формулюючи висновки на основі інформації (явної та прихованої), виявленої в тексті; самостійно формулює прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті, розрізняє факти і судження; аналізує, класифікує, пов'язує елементи інформації в цілісну картину; розрізняє факти і думки про ці факти, аргументуючи власну думку прикладами з прочитаного тексту; здатний/здатна до самостійного аналізу помилок у власних висновках щодо прочитаного тексту (елементи інформації, факти і судження); у разі сумнівів щодо правдивості або неправдивості фактів визначає джерела, за якими можна перевірити інформацію.</p>
---	--

Читання мовчки та розуміння прочитаного

Рівень розвитку навички читання мовчки (технічної і смислової її сторін) у 3-4 класах рекомендують перевіряти, починаючи з 3 класу, II семестру. Кількість перевірок вчитель визначає самостійно. Враховуються такі характеристики цього виду читання:

- спосіб (наявність чи відсутність артикуляції – зовнішніх мовленнєвих рухів);
- розуміння змісту прочитаного;

Показник темпу та способу читання не є обов'язковим критерієм перевірки, а лише може служити орієнтиром для вчителя, який допоможе простежити поступ учня.

Орієнтовні показники темпу читання

(служать матеріалом для вчителя, щоб простежити поступ учня)

Примітка: перше (менше) число у кожному із зазначених показників визначає **обов'язковий рівень**, друге число вказує на бажаний (перспективний) результат розвитку читацького уміння. Тобто, перше число – це показник сформованості на достатньому та високому рівні навички читання мовчки.

*Показники є орієнтовними і не є засобом перевірки. Вчитель може лише відслідковувати поступ учня в розвитку темпу читання, але не оцінювати його.

Спосіб читання

Початковий	
Орієнтовний кількісний показник	
3 клас I – 75 сл/хв і нижче II – 80 сл/хв і нижче	4 клас I – 90 сл/хв і нижче II – 100 сл/хв і нижче
Середній	
Орієнтовний кількісний показник	
3 клас I – 76-84 сл/хв II – 81 – 89 сл/хв	4 клас I – 91 – 99 сл/хв II – 101 – 109 сл/хв
Достатній рівень	
Орієнтовний кількісний показник	
3 клас I – 85-110 сл/хв II - 90 – 140 сл/хв	4 клас I – 100 – 150 сл/хв II – 110 – 170 сл/хв
Високий рівень	
Орієнтовний кількісний показник	
3 клас I – 110 сл/хв і більше II - 140 сл/хв і більше	4 клас I – 150 сл/хв і більше II – 170 сл/хв і більше
II	Читає напівголосно або пошепки, помітні зовнішні мовленнєві рухи

С	Під час читання часто виникають зовнішні мовленнєві рухи.
Д	Читає «очима», відсутні зовнішні мовленнєві рухи
В	Читає «очима», відсутні зовнішні мовленнєві рухи

Розуміння прочитаного

Орієнтовні критерії оцінювання та рівня сформованості	
П	<p>Розуміє фрагменти тексту, прочитаного вголос або мовчки (окремі речення, слова тощо);</p> <p>ситуативно виконує елементарні завдання на розуміння прочитаного;</p> <p>припускається помилок під час відтворення змісту прочитаного;</p> <p>не завжди може коригувати власне розуміння, навіть після допомоги вчителя;</p> <p>відчуває труднощі із зіставленням прочитаного і зрозумілого.</p> <p>ситуативно робить висновки з допомогою вчителя;</p> <p>припускається помилок під час відтворення змісту прочитаного;</p> <p>відчуває труднощі з самостійним визначенням помилок, навіть після допомоги вчителя;</p> <p>не завжди може розрізнити відтворення змісту прочитаного та висновки з прочитаного.</p>

С	<p>Розуміє текст (художній, медіатекст тощо), прочитаний вголос або мовчки, у загальних рисах, не зважає на деталі;</p> <p>виконує завдання на загальне розуміння прочитаного тексту з незначною допомогою вчителя;</p> <p>відтворюють зміст прочитаного в загальних рисах (відповідь на запитання: хто? що? де? коли?);</p> <p>здатний/здатна поглибити власне розуміння прочитаного після допомоги вчителя;</p> <p>відчуває труднощі у співвіднесенні засобів візуалізації зі словесною частиною тексту.</p> <p>у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою;</p> <p>відтворює зміст прочитаного</p> <p>здатний/здатна внести уточнення у власні висновки щодо прочитаного тексту після допомоги вчителя;</p> <p>відчуває труднощі в розрізненні суті власних висновків з висновками, які є в тексті.</p>
---	---

Д	<p>Розуміє текст (художній, інформаційний) прочитаний вголос або мовчки; самостійно виконує завдання на розуміння прочитаного тексту з незначною допомогою вчителя;</p> <p>частково аналізує зміст прочитаного тексту; аргументує власну думку окремими прикладами з прочитаного тексту;</p> <p>здатний/здатна до самостійного аналізу помилок у процесі читання (пропущені слова, наголос, все, що призводить до неправильного сприймання тексту);</p> <p>тлумачить інформацію, подану в тексті засобами візуалізації (емотикони, піктограми, схеми, таблиці, ілюстрації тощо) у співпраці з учителем.</p> <p>Демонструє розуміння тексту, формулюючи прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті, але здатний/здатна піддавати сумніву окремі факти, наявні в тексті;</p> <p>самостійно формулює прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті, уточнює факти і судження з незначною допомогою вчителя;</p> <p>аналізує, класифікує, пов'язує елементи інформації в цілісну картину, аргументуючи власну думку окремими прикладами з прочитаного тексту;</p> <p>здатний/здатна внести уточнення у власні висновки щодо прочитаного тексту (елементи інформації, факти і судження);</p> <p>у разі сумнівів щодо правдивості або неправдивості фактів визначає у співпраці з учителем джерела, за якими можна перевірити інформацію.</p>
---	--

В	<p>Розуміє текст (художній, інформаційний) прочитаний вголос або мовчки; самостійно виконує завдання на розуміння прочитаного тексту; аналізує, класифікує, узагальнює зміст прочитаного тексту; аргументує власну думку прикладами з прочитаного тексту; здатний/здатна до самостійного аналізу помилок в процесі читання (пропущені слова, наголос, все, що призводить до неправильного сприймання тексту) та визначає чинники, що вплинули на допущення помилок; регулює темп читання; тлумачить інформацію, подану в тексті засобами візуалізації (емотикони, піктограми, схеми, таблиці, ілюстрації тощо). Демонструє розуміння тексту, формулюючи висновки на основі інформації (явної та прихованої), виявленої в тексті; самостійно формулює прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті, розрізняє факти і судження; аналізує, класифікує, пов'язує елементи інформації в цілісну картину; розрізняє факти і думки про ці факти, аргументуючи власну думку прикладами з прочитаного тексту; здатний/здатна до самостійного аналізу помилок у власних висновках щодо прочитаного тексту (елементи інформації, факти і судження); у разі сумнівів щодо правдивості або неправдивості фактів визначає джерела, за якими можна перевірити інформацію.</p>
---	--

Диктант та списування

У 3-4 класах перевіряється рівень орфографічної та пунктуаційної грамотності учнів. Формами її перевірки є **списування** та **диктант**.

Перевіряються уміння: правильно писати слова на вивчені орфографічні правила та словникові слова, написання яких діти запам'ятовували; правильно оформляти роботу, вживати розділові знаки відповідно до опрацьованих правил. Перевірка здійснюється фронтально за традиційною методикою.

Критерії рівня сформованості

Рівень сформованості	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
<p>П «початковий»</p>	<p>Пише в темпі, що дозволяє виконання завдання лише фрагментарно; не може виконати виконанням завдання, навіть з допомогою вчителя; припускається помилок під час відтворення інформації, отриманої з різних джерел; відчуває труднощі з коригуванням власного запису, навіть після допомоги вчителя; не завжди визначає, наскільки завершений власний запис</p> <p>Робить ситуативні виправлення, може правильний запис виправляти на неправильний; не сприймає пояснень вчителя щодо пошуку помилок; не дає пояснень зробленим виправленням; має труднощі з пошуком неправильних записів, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі з розпізнанням правильно і неправильно написаних слів.</p>
<p>С «середній»</p>	<p>Пише в уповільненому або прискореному темпі, який негативно впливає на якість виконання завдання; пише, виконуючи завдання, у разі труднощів звертається до допомоги; відчуває труднощі із співвідношенням власної думки та поставленим завданням; відтворює інформацію з різних джерел, іноді з допомогою вчителя; здатний/здатна внести коректні уточнення і зробити виправлення помилок після допомоги вчителя; використовує скорочення слів, складні для подальшого тлумачення.</p> <p>Визначає окремі найбільш уживані орфограми; визначає помилки, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; пояснює орфограму, відтворюючи правило, після підказок учителя; здатний/здатна зробити виправлення орфографічних помилок після допомоги вчителя; розпізнає наявність орфограми у слові, але для її виправлення потребує допомоги вчителя.</p>
<p>Д</p>	<p>Пише, свідомо враховуючи час на виконання завдань щодо запису власної думки та інформації з різних джерел;</p>

<p>«достатній»</p>	<p>самостійно виконує завдання з незначною допомогою вчителя; самостійно відтворюють інформацію з різних джерел; висловлюють власні думки, може наводити окремі приклади на їх підтвердження; здатний/здатна внести уточнення, виправити помилки в письмовій роботі самостійно; регулює темп письма, іноді з допомогою вчителя; доречно використовує прийняті скорочення слів для фіксації інформації з різних джерел або власної думки.</p> <p>Визначає усі наявні орфографічні помилки, але піддає сумніву правильність і завершеність своєї роботи; самостійно виконує роботу з незначною допомогою вчителя; може надати пояснення власного вибору написання слів, аргументує, наводячи окремі приклади; здатний/здатна внести уточнення, виправити помилки в письмовій роботі самостійно, звертаючись до орфографічного словника або інших довідників уточнює хід своїх міркувань щодо перевірки орфограм у вчителя.</p>
<p>В «високий»</p>	<p>Пише у власному темпі, свідомо враховуючи час на виконання завдань щодо запису власної думки та інформації з різних джерел; самостійно виконує завдання під опосередкованим керівництвом учителя; аналізує, класифікує, узагальнює інформацію з різних джерел; аргументує прикладами власні думки; здатний/здатна до самостійного аналізу власних письмових робіт, їх коригування та уточнення (за потреби); регулює темп письма; користуються різними засобами візуалізації (емотикони, піктограми, схеми, таблиці тощо), доречно використовує прийняті скорочення слів для фіксації інформації з різних джерел або власної думки.</p> <p>Визначає усі наявні орфографічні помилки; учень/учениця діє самостійно; учень/учениця може надати пояснення власного вибору написання слів, аргументує, наводячи приклади; здатний/здатна до самостійного аналізу письмової роботи, її коригування та уточнення;</p>

	здатний/здатна надавати допомогу іншим щодо визначення орфограм
--	---

Орієнтовні критерії оцінювання диктанту

Рівнева оцінка об'єктивних результатів навчання учня/учениці	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
«початковий» (П)	<ul style="list-style-type: none"> • 11 і більше помилок
«середній» (С)	<ul style="list-style-type: none"> • 4-10 помилок
«достатній» (Д)	<ul style="list-style-type: none"> • 1-3 помилки
«високий» (В)	<ul style="list-style-type: none"> • 1-2 негрубі помилки

Орієнтовні критерії оцінювання списування

Рівнева оцінка об'єктивних результатів навчання учня/учениці	Орієнтовна швидкість письма за хвилину	Орієнтовна характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
«початковий» (П)	3 клас - менше 20 зн./хв. 4 клас – менше 30 зн./хв	списаний текст нелегко прочитати (літери непропорційні, мають різний нахил, дзеркальне відображення, друковані замість рукописних); поєднання букв переважно відсутнє. Швидкість списування менша за 20 зн/хв.
«середній» (С)	3 клас - 21-25 зн./хв. 4 клас – 31-35 зн./хв.	у формі букв зустрічаються ламані елементи; поєднання букв занадто розтягнуті або стиснуті.
«достатній» (Д)	3 клас – 26-35 зн./хв. 4 клас – 36 – 45 зн./хв.	списаний текст легко читається; літери пропорційні, з однаковим нахилом, правильним поєднанням;

		зустрічається певна кількість незначних відхилень від норми у формі букв та їх поєднанні.
«високий» (В)	3 клас – 26-35 зн./хв. 4 клас – 36 – 45 зн./хв.	списаний текст легко читається, літери пропорційні, однаковий нахил, правильно поєднані; дотримується всіх гігієнічних правил письма.

Письмовий переказ

Письмовий переказ дає можливість дослідити сформованість наступних критеріїв:

- Вміння переказувати письмово прочитаний/прослуханий твір з дотриманням логіки викладу та з творчим доповненням
- Вміння будувати зв'язні висловлювання
- Вміння писати розбірливо, дотримуючись граматичних та орфографічних норм та перевіряти, редагувати написане

Уміння усно переказувати текст перевіряють на матеріалі текстів розповідного характеру. Орієнтовний обсяг текстів

3 клас - 50-70 слів;

4 клас - 70-90 слів.

Перевірка та орієнтовні критерії оцінювання

Рівнева оцінка об'єктивних результатів навчання учня/учениці	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
«початковий» (II)	<ul style="list-style-type: none"> • 11 і більше помилок
«середній» (C)	<ul style="list-style-type: none"> • 4-10 помилок

«достатній» (Д)	<ul style="list-style-type: none"> • 1-3 помилки
«високий» (В)	<ul style="list-style-type: none"> • 1-2 негрубі помилки

Вимоги до оцінювання **граматності** письмового переказу такі самі, як до оцінювання диктанту.

Орієнтовні критерії оцінювання змісту

Рівнева оцінка об'єктивних результатів навчання учня/учениці	Орієнтовна характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
«початковий» (П)	<p>Створює тексти різних типів і жанрів за інструкцією та планом, наданими вчителем; діє за інструкцією та планом, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; пояснює особливості текстів різних жанрів і типів з допомогою вчителя; здатний/здатна внести коректні уточнення у власний текст та виправити помилки після допомоги вчителя; має труднощі з пошуком лексико-стилістичних засобів для вираження задуму тексту; використовує частовживану лексику. Здійснює ситуативне редагування тексту, може правильний запис виправляти на неправильний;</p>
«середній» (С)	<p>Здійснює часткове редагування тексту за інструкцією; здійснює редагування тексту за планом (інструкцією), що надав учитель; співвідносить внесені правки з планом/інструкцією; удосконалює текст відповідно до мети спілкування, перевіряє грамотність написаного після допомоги вчителя; розпізнає елементи тексту, які потребують редагування, але має труднощі з прийняттям рішення. у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; знає та розуміє значення загальноживаних слів та фразеологізмів; визначає лексичне значення слова, фразеологізму за словниками; розпізнає відомі та невідомі за лексичним значенням слова.</p>

<p>«достатній» (Д)</p>	<p>Створює спільно з учителем план для написання текстів різних типів і жанрів; діє за створеним планом; створює тексти різних типів і жанрів з незначною допомогою вчителя; пояснює особливості текстів різних жанрів і типів; наводить окремі приклади щодо доречності вибору лексико-стилістичних засобів; здатний/здатна самостійно внести уточнення у власний текст та виправити помилки (за потреби); проявляє фантазію, спирається на власний досвід, використовує різноманітні лексико-стилістичні засоби під час створення текстів різних типів і жанрів.</p>
<p>«високий» (В)</p>	<p>Створює тексти різних типів і жанрів, дотримуючись структури тексту та, за потреби, плану; самостійно створює тексти різних типів і жанрів під опосередкованим керівництвом учителя; аналізує й оцінює відповідність структури та змісту тексту; аргументує вибір лексико-стилістичних засобів; здатний/здатна самостійно аналізувати власний текст та його коригувати та уточнювати (за потреби); проявляє фантазію, спирається на власний досвід, експериментує з мовними засобами під час створення текстів різних типів і жанрів, надаючи їм індивідуальних рис.</p>

Застосування мовних знань

Оцінювання мовних знань та умінь відбувається у 3-4 класах після опрацювання певних тем. Невеликі за обсягом теми можна об'єднувати.

Перевіряються **вміння досліджувати мовні одиниці та явища, використовувати їх для вдосконалення мовлення**, а саме:

- розпізнавати мовні одиниці;
- групувати, класифікувати мовні факти;

А також мовні й мовленнєві вміння, які стосуються:

- розуміння значення слова, сполучення слів, речення;
- наголошувати, добирати слова на певну тему;
- добирати споріднені слова, синоніми й антоніми;
- розпізнавати народні вислови та слова, вжиті в переносному значенні;
- змінювати форму слова в залежності від іншого; правильно вживати родові та відмінкові форми іменників, прикметників та особові форми дієслів;

- будувати (доповнювати, перетворювати) сполучення слів та різні за синтаксичною структурою речення.

Орієнтовні критерії сформованості

**Орієнтовно завдання закритого типу оцінюються в 1 бал, завдання відкритого типу в 2 бали*

Рівень	Орієнтовні критерії сформованості
П	Робота виконана з великою кількістю помилок. Виконано 1-3 завдання закритого типу чи частково виконані завдання відкритого типу. <i>(в сумі до 4 балів)</i>
С	Виконана половина роботи. Можуть бути виконані всі завдання лише закритого типу, а відкриті зроблені з помилками або не в повному обсязі. Виконано 2 завдання закритого типу та 1-2 завдання відкритого типу та ін.. <i>(в сумі до 6 балів)</i>
Д	Більша частина роботи виконана. Може бути допущені 3 помилки в завданнях закритого типу та 1 помилка в завданнях відкритого типу; або 2 помилки в завданнях відкритого типу, решта завдань виконано в повному обсязі; завдання закритого типу виконано всі в повному обсязі, в завданнях відкритого типу допущені помилки або виконані не до кінця. <i>(в сумі до 9 балів)</i>
В	Робота виконана в повному обсязі. Може бути допущена 1 помилка в завданнях відкритого типу або 2 помилки в завданнях закритого типу. <i>(в сумі 10-12 балів)</i>

Письмовий твір

Письмовий твір дає можливість дослідити сформованість наступних критеріїв:

- Вміння будувати зв'язні висловлювання
- Вміння писати розбірливо, дотримуючись граматичних та орфографічних норм та перевіряти, редагувати написане

У 4 класу учні складають письмовий **твір** на задану тему, за власними спостереженнями, життєвою ситуацією, картиною, прочитаним твором, переглянутою передачею

Орієнтовний обсяг

- 4 клас – 6-7 речень

Перевірка та орієнтовні критерії оцінювання

Рівнева оцінка об'єктивних результатів навчання учня/учениці	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
--	--

«початковий» (П)	<ul style="list-style-type: none"> • 11 і більше помилок
«середній» (С)	<ul style="list-style-type: none"> • 4-10 помилок
«достатній» (Д)	<ul style="list-style-type: none"> • 1-3 помилки
«високий» (В)	<ul style="list-style-type: none"> • 1-2 негрубі помилки

Орієнтовні критерії оцінювання змісту

Рівнева оцінка об'єктивних результатів навчання учня/учениці	Орієнтовна характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
«початковий» (П)	Створює короткі дописи за аналогією; не використовує інструкцію, надану вчителем; утруднюється із уточненням власного допису, навіть після допомоги вчителя; учень/учениця уникає обговорення власного допису.
«середній» (С)	Створює короткі дописи за інструкцією або планом, наданими вчителем, у разі труднощів просить допомоги вчителя; співвідносить створений короткий допис з інструкцією, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; уточнює власний допис після допомоги вчителя; формально реагує на коментарі, ставлячи візуальні позначки.
«достатній» (Д)	Створює допис на основі розробленого спільно з учителем плану; самостійно створює короткі дописи з незначною допомогою вчителя; аналізує ситуацію спілкування, користується правилами етикету та нормами літературної мови; добирає окремі засоби візуалізації (шрифт, емотикони, емодзі, світлини тощо); уточнює власний допис на основі зауважень та пропозицій, зроблених у коментарях під дописом; підтримує обговорення власного допису, не відхиляються в коментарях від теми
«високий» (В)	Створює допис на основі самостійно розробленого плану, з урахуванням ситуації спілкування; самостійно створює короткі дописи; аналізує ситуацію спілкування, користується правилами нетикету та нормами літературної мови; аргументує вибір засобів візуалізації (шрифт, емотикони, емодзі, світлини тощо);

	<p>уточнює власний допис за потреби; допомагає іншим удосконалювати свої дописи; підтримує обговорення власного допису, не відхиляється від теми; відстоює власну позицію; за потреби додає в коментарях потрібну інформацію.</p>
--	--

Читання напам'ять

Якість читання напам'ять визначається за такими критеріями:

- *правильність, повнота відтворення учнем (ученицею) фактичного змісту тексту;*
- *виразність читання (доречність використання інтонаційних, мовленнєвих та позамовних засобів виразності);*
- *дотримання орфоепічних норм (літературна вимова голосних і приголосних звуків у різних позиціях, сполучень звуків у мовленнєвому потоці, а також наголошування слів та інтонуювання речень, різних за метою висловлювання). У дітей з органічними порушеннями вимови цей критерій не враховується.*

Вимоги до якості читання напам'ять є наскрізними для учнів 2-4 класів і носять рекомендаційний характер.

Перевірка читання напам'ять здійснюється індивідуально у процесі поточного контролю.

Оцінювання читання напам'ять здійснюється за такими критеріями:

Рівень	Критерії оцінювання		
	Правильність, повнота відтворення фактичного змісту тексту	Виразність читання	Дотримання учнями орфоепічних норм

Початковий	Учень (учениця) відтворює окремі фрагменти або менше половини тексту, в окремих випадках порушує послідовність викладу, допускає 4 і більше помилок на перестановку, заміну слів.	Монотонне, невиразне читання, наявні паузи. Учень (учениця) не вміє інтонувати речення.	Допускає 6 і більше помилок у вимові та наголошуванні слів.
Середній	Учень (учениця) відтворює текст в основному правильно. Однак допускає помилки у відтворенні фактичного змісту, допускає до 2 помилок на пропуск строк, перестановку чи заміну слів.	Учень (учениця) відтворює текст з паузами; окремі слова вимовляє з нечіткою дикцією; намагається користуватися прийомами інтонування, однак у виборі інтонаційних засобів виразності потребує допомоги вчителя.	Допускає до 3-5 помилок у вимові й наголошуванні окремих слів, звуків.
Достатній	Учень (учениця) відтворює текст правильно, але в окремих випадках допускає паузи, перестановку чи заміну слів, які виправляє з незначною допомогою вчителя.	Учень (учениця) відтворює текст загалом виразно, з чіткою дикцією; інтонування речень в цілому правильне; читання емоційно забарвлене. Учень (учениця) користується мовленнєвими засобами виразності, але припускається неточностей щодо регулювання темпу відтворення і сили голосу.	Допускає 1-3 помилки у вимові чи наголошуванні окремих слів, звуків.
Високий	Учень (учениця) повно і правильно відтворює фактичний зміст тексту твору.	Учень (учениця) вдало вибирає і користується мовленнєвими та позамовними засобами виразності відповідно до жанрової специфіки твору; має гарну дикцію; інтонація (логічний наголос, паузи, мелодика), емоційне забарвлення виразні; вміє передати авторський задум.	Є поодинокі вимовні помилки, які учень самостійно виправляє.